

Sygn. akt I UK 407/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty socjalnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i zmienia wyrok Sądu Okręgowego
w G. z 10 lipca 2013 r., sygn akt IX U (...), w ten sposób, że
przyznaje ubezpieczonej prawo do renty socjalnej od 1
października 2012 r.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 9 czerwca 2015 r. oddalił apelację pozwanego organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w G. z 10 lipca 2013 r., który zmienił decyzję pozwanego z 10 stycznia 2013 r. i przyznał ubezpieczonej prawo do renty socjalnej od 1 października 2011 r. na 5 lat. Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona wniosek o rentę socjalną złożyła 18 października 2011 r. Na etapie przed organem rentowym lekarz orzecznik i komisja lekarska nie stwierdzili całkowitej niezdolności do pracy, co było podstawą decyzji odmawiającej renty socjalnej. Sąd Okręgowy rozstrzygnął, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy z przyczyn laryngologicznych z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem 18 roku życia i przyznał jej rentę socjalną od miesiąca złożenia wniosku, tj. od 1 października 2011 r. na okres 5 lat. Po apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe o kolejne opinie biegłych i oddalił apelację (art. 385 k.p.c.).

Organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną wyrok w części dotyczącej daty początkowej prawa ubezpieczonej do renty socjalnej. Zarzucił naruszenie art. 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach w związku z art. 15 pkt 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej poprzez przyznanie prawa do renty socjalnej od 1 października 2011 r., tj. za okres poprzedzający złożenie wniosku o świadczenie, gdyż wniosek został złożony 18 października 2012 r.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie skargi, gdyż skarga kwestionuje stan faktyczny (art. 398³ § 3 k.p.c.). Wniosek o rentę złożyła w październiku 2011 r., ale nie został rozpatrzony. Dopiero po interwencji organ podjął czynności w 2012 r. Skarżący w odpowiedzi na odwołanie z 25 lutego 2013 r. wskazał, iż „w dniu 18.10.2011 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie renty socjalnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut skargi kasacyjnej uzasadnia jej wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez przyznanie wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej od 1 października 2012 r.

Nie ma już sporu o prawo do renty socjalnej oparte na ustaleniach dotyczących całkowitej niezdolności do pracy.

Znaczenie ma tylko prawo materialne określające początek wypłaty świadczenia. Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się od dnia powstania prawa do świadczenia,

nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się odpowiednio art. 129 ust. 1 ustawy o emerytach i rentach z FUS.

Oznacza to, że jeżeli nawet przesłanki uprawniające do świadczenia zostały spełnione przed datą złożenia wniosku o świadczenie, to jego przyznanie nie może nastąpić wcześniej niż od miesiąca, w którym ten wniosek zgłoszono (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2015 r., I UK 329/14).

Kwestia kiedy zgłoszono wniosek nie należy do ustaleń stanu faktycznego w rozumieniu art. 398³ § 3 k.p.c., gdyż ustalenia dotyczyły przesłanek świadczenia (stopnia niezdolności do pracy). Postępowanie w sprawie o przyznanie renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego. Postępowanie wszczyna się również na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających za zgodą osoby uprawnionej do renty lub jej przedstawiciela ustawowego (art. 11 ustawy o rencie socjalnej). Wniosek o rentę socjalną jest więc koniecznym elementem procedury, który jest sformalizowany (rozporządzenie z 26 września 2003 r. Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 26 września 2003 r. w sprawie przyznawania renty socjalnej). Wniosek jest przesłanką warunkującą postępowanie, gdyż renta socjalna nie jest przyznawana z urzędu. W tej sprawie wniosek żądający świadczenia ma więc określoną datę, która ma znaczenie prawne w aspekcie początku wypłaty świadczenia.

Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny poprzestały na datach wniosku wskazanych w odpowiedzi na odwołanie. Podano tam kilkakrotnie błędne daty wniosku. Analiza akt rentowych uzasadnia stwierdzenie, że wniosek złożono 18 października 2012 r. Wniosek nie został więc złożony 18 października 2011 r. Twierdzenie zawarte w odpowiedzi na skargę, że wniosek został wniesiony już w październiku 2011 r. jest gołosłowne. Decyzję w sprawie wydano 10 stycznia 2013 r. a nie 10 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy przyznając rentę od 1 października 2011 r. oparł się na dacie podanej w odpowiedzi na odwołanie a nie na dacie wynikającej z akt rentowych, czyli na rzeczywistej dacie wniosku i decyzji. Nie zauważył tego również Sąd Apelacyjny.

Wymaga to sprostowania, gdyż chodzi o oczywiste błędy, które nie wymagają uchylecia wyroku w celu ponownego rozpoznania sprawy. Z tej przyczyny zasadny był wniosek skarżącej o reformatoryjne orzeczenie w sprawie.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁶ k.p.c.).

r.g.